

16.3.2026

Vastaanottaja:
Hämeenlinnan hallinto-oikeus

KEURUUN KAUPUNGIN SELITYS

Vastaus Hämeenlinnan hallinto-oikeuden selityspyyntöön 26.2.2025 diaarinumero 158/03.04.04.09/2026

Keuruun kaupunki lausuu Keski-Suomen hyvinvointialueen hallinto-oikeudelle antaman lausunnon johdosta Hämeenlinnan hallinto-oikeudelle kunnioittavasti seuraavaa.

Keuruun kaupunki pysyttää asiassa kaikki valituksessaan esittämänsä vaatimukset ja perusteet. Kaupunki katsoo, ettei hyvinvointialueen lausunto poista niitä olennaisia oikeudellisia puutteita, joihin valituksessa on vedottu, vaan lausunto päinvastoin vahvistaa, että valituksenalainen päätös perustuu yleisluonteiseen alueelliseen tarkasteluun ilman Keuruun seutua koskevaa riittävää, konkreettista ja todennettavaa selvitystä. Jos lisää kuvia, muista antaa niille vaihtoehtoinen teksti.

1. Hyvinvointialueen lausunto jää yleisluonteiseksi eikä korjaa päätöksen selvityspuutteita

Hyvinvointialue toteaa lausunnossaan yleisellä tasolla, että valmistelu on ollut laajaa, vaikutuksia on arvioitu ja palvelut turvataan koko hyvinvointialueella. Lausunnosta ei kuitenkaan edelleenkään ilmene sellaisia Keuruun vuodeosastoa koskevia yksilöityjä selvityksiä, joiden perusteella hallinto-oikeus voisi arvioida päätöksen lainmukaisuuden juuri Keuruun osalta.

Lausunnosta puuttuu yhä:

- Keuruun seudun osastohoidon tarvetta koskeva konkreettinen analyysi,
- selvitys siitä, mihin yksiköihin Keuruun seudun potilaat tosiasiallisesti sijoittuvat muutoksen jälkeen,
- arvio käytettävissä olevasta todellisesta kapasiteetista näissä yksiköissä,
- arvio ensihoidon, päivystyksen ja potilassiirtojen kuormitusvaikutuksista,
- arvio kuljetusmatkojen ja siirtoketjujen vaikutuksesta potilasturvallisuuteen,
- paikkakuntakohtainen varautumis- ja riskianalyysi.

Hallintolain 31 §:n mukaan viranomaisen on huolehdittava asian riittävästä ja asianmukaisesta selvittämisestä, ja hallintolain 45 §:n mukaan päätöksen perusteluissa on ilmoitettava, mitkä seikat ja selvitykset ovat vaikuttaneet ratkaisuun. Hyvinvointialueen yleinen viittaus siihen, että vaikutuksia on arvioitu, ei korvaa sitä, että päätöksen perustaksi olisi tullut esittää juuri Keuruun olosuhteisiin kohdistuvat selvitykset ja niiden johtopäätökset.

Keuruun kaupungin valituksen keskeinen väite ei ole se, ettei hyvinvointialue olisi tehnyt lainkaan valmistelua, vaan se, ettei valmistelu ole ollut riittävää juuri sen palvelumuutoksen osalta, josta nyt valitetaan. Hyvinvointialueen lausunto ei tätä puutetta korjaa.

2. Hyvinvointialueen lausunto ei osoita palvelujen tosiasiallista saavutettavuutta Keuruun seudulla

Sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä annetun lain 4 §:n mukaan palvelut on toteutettava väestön tarpeet huomioon ottaen lähellä asiakkaita, ja niitä voidaan keskittää vain laissa säädetyn perusteella. Lisäksi lain 7 § edellyttää, että päätöksenteossa otetaan huomioon päätösten arvioidut vaikutukset ihmisten hyvinvointiin ja terveyteen väestöryhmittäin.

Hyvinvointialueen lausunnossa todetaan, että Keuruun keskustasta lähimmälle mahdolliselle osastolle on matkaa 65 kilometriä ja että etäisyys osastolle kasvaa osalla potilaista. Lausunnossa tätä pidetään "maltillisena" etäisyytenä. Tällainen toteamus on kuitenkin pelkkä arvioiva väite. Lausunnossa ei osoiteta:

- miksi 65 kilometriä olisi juuri Keuruun väestörakenne, liikenneyhteydet ja potilasprofiili huomioon ottaen oikeudellisesti hyväksyttävä etäisyys,
- miten iäkkäiden, monisairaiden, toimintakyvyltään heikentyneiden ja muistisairaiden potilaiden palvelujen tosiasiallinen saavutettavuus turvataan,
- miten omaisten osallistuminen hoitoon ja kuntoutukseen toteutuu,
- miten alueellinen saavutettavuus toteutuu kaikissa Keuruun seudun osissa, ei vain keskustasta mitattuna.

Hyvinvointialue ei myöskään esitä laskelmia matka-ajoista, siirtojen määrästä, ambulanssien sitoutumisesta, odotusajoista tai vastaanottavan osaston käyttöasteesta. Lausunto ei siten näytä toteen, että palvelu olisi järjestämislain edellyttämällä tavalla tosiasiallisesti saavutettavissa.

3. Hyvinvointialueen lausunnossa vedotaan alueelliseen kokonaisuuteen, mutta juuri Keuruun osalta näyttö puuttuu

Hyvinvointialue korostaa, että palveluja on tarkasteltava alueellisesti eikä kuntakohtaisesti. Keuruun kaupunki ei kiistä hyvinvointialueen oikeutta tarkastella palveluverkkoa koko alueen kannalta. Oikeudellinen ongelma on kuitenkin siinä, että alueellinen tarkastelu ei vapauta hyvinvointialuetta osoittamasta, miten järjestämisvastuu täyttyy myös niillä alueilla, joihin palvelujen heikennys kohdistuu konkreettisimmin.

Alueellinen tarkastelu ei voi merkitä sitä, että yksittäisen reuna-alueen palvelujen tosiasiallinen heikentyminen jää oikeudellisesti arvioimatta. Juuri tämän vuoksi järjestämislain 4 § korostaa väestön tarpeita ja palvelujen toteuttamista lähellä asiakkaita, samalla kun 7 § edellyttää vaikutusten arviointia väestöryhmittäin.

Lausunnossa ei osoiteta, että Keuruun seudun asukkaiden osastohoidon tarve turvataan muutoksen jälkeen käytännössä yhtä luotettavasti, turvallisesti ja viivytyksettä kuin ennen. Väite palvelujen säilymisestä "eri tavoin" ei riitä, kun muutoksen kohteena on nimenomaan vuodeosastopalvelu.

4. Kotisairaalaan vetoaminen ei vastaa valituksen ytimeen

Lausunnossa viitataan kotisairaala-toimintaan Keuruulla satelliittiyksikön kautta. Tämä ei poista valituksen perustetta. Keuruun kaupungin valitus koskee perustason osastohoitoa tarvitsevia potilaita, joiden hoitoa ei voida turvallisesti järjestää avohoidossa, kotihoidossa tai kotisairaalaissa.

Hyvinvointialue ei ole lausunnossaan osoittanut:

- mille potilasryhmille kotisairaala tosiasiallisesti korvaa osastohoitoa,

- missä laajuudessa korvaavuus on mahdollista,
- miten lääkäriarvio, kuvantaminen, laboratoriopalvelut, seuranta ja akuutit muutokset potilaan voinnissa järjestetään,
- miten kotisairaalan kapasiteetti riittää korvaamaan poistuvan paikallisen osastohoidon.

Viittaus kotisairaalaan jää siten abstraktiksi eikä osoita, että lakkautettavan vuodeosaston toiminnallinen merkitys olisi korvattu.

5. Hyvinvointialueen lausunto ei sisällä sellaista perusoikeuspunnintaa, jota asian laatu edellyttää

Perustuslain 19 § turvaa jokaiselle riittävät sosiaali- ja terveystaloudelliset palvelut, perustuslain 6 § yhdenvertaisuuden ja perustuslain 22 § julkiselle vallalle velvollisuuden turvata perusoikeuksien toteutuminen. Nämä perustuslain velvoitteet ovat edelleen voimassa ja ohjaavat myös hyvinvointialueen palveluverkkopäätöksiä.

Hyvinvointialue lausuu yleisesti, että perustuslain ja hyvinvointialuelainsäädännön edellytykset on huomioitu. Lausunnosta ei kuitenkaan ilmene konkreettista perusoikeuspunnintaa. Siitä ei käy ilmi:

- miten Keuruun seudun väestön asemaa on verrattu keskusta-alueisiin,
- millä perusteella pidemmät etäisyydet ja lisääntyvät siirrot on katsottu hyväksyttäväksi,
- miten iäkkäiden ja toimintakyvyltään heikentyneiden potilaiden erityinen asema on huomioitu,
- millä tavoin mahdollinen alueellinen eriarvoistuminen on punnittu suhteessa taloudellisiin tavoitteisiin.

Pelkkä viittaus siihen, että vaikutuksia ihmisiin on voitu arvioinnissa "nostaa esiin", ei osoita, että perusoikeusvaikutukset olisi tosiasiallisesti arvioitu ja punnittu päätöksenteossa.

6. Hyvinvointialueen lausunto ei osoita suhteellisuusperiaatteen toteutuneen

Hallintolain 6 §:n mukaan viranomaisen toimien on oltava oikeassa suhteessa tavoiteltuun päämäärään nähden. Tämä tarkoittaa, että käytetyn keinon tulee olla tarpeellinen ja mahdollisimman vähän haitallinen tavoitteen saavuttamiseksi.

Hyvinvointialue lausuu, että vaihtoehtoisia ratkaisuja on harkittu osana valmistelutyötä. Lausunnosta ei kuitenkaan ilmene:

- mitä vaihtoehtoja on tosiasiallisesti arvioitu Keuruun vuodeosaston osalta,
- millä perusteilla ne on hylätty,
- miksi juuri täydellinen lakkauttaminen on ollut välttämätön ratkaisu,
- miksi lievemmat keinot eivät olisi riittäneet.

Keuruun kaupungin valituksessa esitettiin vaihtoehtoisina, vähemmän rajoittavina ratkaisuinä esimerkiksi osaston osittainen säilyttäminen, profilointi tai vaiheittainen muutos. Hyvinvointialue ei lausunnossaan vastaa tähän argumenttiin aineellisesti, vaan tyytyy yleiseen toteamukseen harkinnan olemassaolosta. Tämä ei riitä osoittamaan suhteellisuusperiaatteen toteutumista.

7. Potilasturvallisuutta koskeva arviointi jää edelleen väitteiden tasolle

Lausunnossa todetaan, että suuremmissa yksiköissä osaaminen, hoidon laatu ja potilasturvallisuus voidaan turvata paremmin. Keuruun kaupunki ei kiistä, etteikö suuremmilla yksiköillä voi joiltain osin olla etuja. Kysymys on kuitenkin siitä, onko hyvinvointialue arvioinut kokonaispotilasturvallisuutta myös niiden riskien näkökulmasta, jotka syntyvät paikallisen vuodeosaston poistamisesta.

Lausunnossa ei esitetä potilasturvallisuutta koskevaa riskianalyysiä siirroista, kuljetuksista, tiedonkulun katkeamisista, hoitovastuun vaihtumisista tai siitä, miten erityisesti hauraiden potilaiden tila voi heikentyä pidemmällä siirtoketjuilla. Hyvinvointialue esittää johtopäätöksen potilasturvallisuuden paranemisesta ilman, että johtopäätöksen tueksi esitetään Keuruun tilanteeseen kohdistuvaa konkreettista näyttöä.

8. Varautumista koskeva vastaus on liian yleinen

Valmiuslain 12 § velvoittaa hyvinvointialueita varmistamaan tehtäviensä mahdollisimman hyvän hoitamisen myös poikkeusoloissa. Velvoite ei rajoitu pelkkään strategiseen tason toteutumukseen, vaan edellyttää etukäteisvalmistelua ja toiminnallista varautumista.

Hyvinvointialueen lausunnossa todetaan, että varautumista on käsitelty strategisella tasolla, että turvallisuuslautakuntaa on kuultu ja että kriittiset palvelut tulevat turvatuiksi. Lausunnosta ei kuitenkaan ilmene:

- mitä konkreettisia häiriötilanne- tai poikkeusoloskenaarioita on arvioitu,
- miten Keuruun seudun hoito järjestetään, jos kuljetukset häiriintyvät,
- miten alueellisen osastokapasiteetin keskittämisen riskit on tunnistettu,
- miten alueellinen toimintavarmuus heikkenee tai säilyy Keuruun paikalliskapasiteetin poistuessa.

Tältä osin lausunto toistaa vain johtopäätöksen, mutta ei esitä hallinto-oikeuden arvioinnin kannalta tarvittavia selvityksiä.

9. Menettelyvirhettä koskeva vastaus ei poista ongelmaa

Keuruun kaupungin valituksessa on vedottu siihen, ettei kaupungin lausunto ole tosiasiallisesti ollut aluevaltuuston käytettävissä varsinaisena oheis- tai liitemateriaalina, vaikka lausuntoyhteenvedoon on viitattu. Hyvinvointialue toteaa nyt, että lausunto oli pyydettyäessä saatavilla.

Tämä ei poista valituksessa esitettyä menettelyllistä ongelmaa. Asian ratkaisemisen kannalta merkityksellinen kysymys ei ole, olisiko asiakirja mahdollisesti ollut jälkikäteen tai erikseen pyydettyäessä saatavilla, vaan oliko se päätöstä tehtäessä aidosti osa päättäjille toimitettua päätösaineistoa siten, että valtuusto saattoi arvioida sen sisältöä osana asian valmistelua. Hallintolain mukaan hyvä hallinto sekä päätöksenteon asianmukainen valmistelu edellyttävät, että merkityksellinen lausuntoaineisto on päätöksentekijöiden saatavilla ilman erillistä pyyntöä.

10. Täytäntöönpanokielto on edelleen tarpeen

Hyvinvointialue väittää lausunnossaan, että muutokset voidaan tarvittaessa palauttaa entiselleen eikä valitus käy hyödyttömäksi. Tämä väite on käytännön ja toiminnan järjestämisen kannalta epärealistinen.

Keuruun vuodeosaston lakkauttaminen merkitsee käytännössä henkilöstön siirtymistä muihin tehtäviin, toimintamallien purkautumista, hoitoketjujen uudelleenjärjestelyä ja paikallisen osaamisen hajautumista. Vaikka muodollinen palauttaminen olisi teoriassa mahdollista, käytännössä toiminnan täysimääräinen palauttaminen myöhemmässä vaiheessa olisi

huomattavan vaikeaa. Juuri tästä syystä täytäntöönpano ennen asian lainvoimaista ratkaisemista uhkaa tehdä valituksen hyödyttömäksi. Hyvinvointialuelain 148 §:n mukaan täytäntöönpanoon ei saa ryhtyä, jos valitus käy täytäntöönpanon johdosta hyödyttömäksi.

Täytäntöönpanokiellon tarvetta korostaa lisäksi se, että valitus koskee peruspalvelun tosiasiallista poistumista Keuruun seudulta. Mahdollinen haitta asukkaille, potilasturvallisuudelle ja oikeussuojalle toteutuisi jo ennen kuin hallinto-oikeus ehtii ratkaista asian.

11. Johtopäätös

Keuruun kaupungin näkemyksen mukaan Keski-Suomen hyvinvointialueen asian valmistelu ei täytä hallintolain (434/2003) § 45 keskeistä vaatimusta päätöksen perustelemisesta: *Päätös on perusteltava. Perusteluissa on ilmoitettava, mitkä seikat ja selvitykset ovat vaikuttaneet ratkaisuun sekä mainittava sovelletut säännökset.*

Hyvinvointialue ei ole huolehtinut siitä, että asia selvitetään riittävästi ennen päätöksentekoa. Päätöksenteon kannalta olennaisia tosiseikkoja, vaikutuksia ja vaihtoehtoja ei ole tunnistettu ja arvioitu. Näin ollen hyvinvointialueen valmistelu ja asiassa annettu lausunto eivät noudata hallintolain suhteellisuus- ja tarkoitussidonnaisuusperiaatteita.

Hyvinvointialueen lausunto ei anna aihetta arvioida asiaa toisin kuin Keuruun kaupungin valituksessa on esitetty. Lausunto ei osoita:

- että päätöksenteon selvityspohja olisi ollut Keuruun osalta riittävä,
- että palvelujen tosiasiallinen saavutettavuus olisi osoitettu,
- että perusoikeusvaikutukset olisi arvioitu konkreettisesti,
- että suhteellisuusperiaatetta olisi noudatettu,
- että varautumisvaikutukset olisi arvioitu asianmukaisesti,
- eikä sitä, ettei täytäntöönpano tekisi valitusta hyödyttömäksi.

Keuruun kaupunki vaatii edelleen, että Hämeenlinnan hallinto-oikeus

1. kumoaa Keski-Suomen hyvinvointialueen aluevaltuuston päätöksen 9.12.2025 § 97 Keuruun terveyskeskuksen vuodeosastoa koskevilta osin, tai toissijaisesti
2. palauttaa asian tältä osin Keski-Suomen hyvinvointialueelle uudelleen valmisteltavaksi, sekä
3. kieltää päätöksen täytäntöönpanon siltä osin kuin päätös koskee Keuruun terveyskeskuksen vuodeosaston lakkauttamista, kunnes asia on lainvoimaisesti ratkaistu.